

**Hamar
kommune**

Kommunedirektørens forslag til handlings- og økonomiplan 2025-2028

Økonomiutvalget 16. oktober 2024

Innhold

- > Økonomisk status og rammebetingelser
- > Sentrale samfunnsendringer
- > Oppbygging av budsjettforslaget
- > Nøkkeltall budsjettforslag 2025

- > Satsing på barn og unge
- > Helse og mestring mot 2040
- > Bærekraftig byutvikling
- > Kultur, idrett og frivillighet
- > Organisasjon og foretak

- > Klimabudsjett
- > Investeringsstrategi
- > Priser/gebyrer

- > Forslag til vedtak
- > Videre behandling

Utgangspunktet: Hamar har en «*trippel kostnadsutfordring*»

1. Utgiftene er større enn inntektene
> Regnskap 2023: **140 mill kr**
2. Utgiftsnivået i Hamar er høyere enn sammenlignbare kommuner (KOSTRA10)
> KOSTRA10 i 2023: **145 mill kr**
3. Utgiftene er større enn vedtatte budsjetttrammer
> Merforbruk etter 2.tertial

Hamar bruker omlag **140 mill.kr** mere enn det som er bærekraftig driftsnivå

Forslag til statsbudsjett – effekt for Hamar kommune

Kommuneopplegget (Hamar kommunes beregning):

Hamar «taper» på forslaget til statsbudsjett sammenlignet med kommuneøk.prop.

- > Inntektsvekst ca. 4,6 mill.kr
- > Inntektsbortfall ca. 13 mill. kr (ressurskrevende brukere)

Vikingskipet

- > Driftstilskudd halvparten av omsøkt beløp. Usikker økonomi både på investering og drift

Flyktninger

- > Færre flyktninger (i tråd med det KD har lagt til grunn)
- > Integreringstilskudd dekker ikke utgiftsøkningen

VA-gebyrer: Redusert mva-sats

- > Gir lavere gebyrvekst for husholdninger

Dobbeltspor: Den viktigste statlige investeringen for Hamar-regionen

«Krisen» i kommuneøkonomien gjelder også Hamar

KS: 10 milliarder i merforbruk i 2024

- Viktige **kostnadsdrivere**:
 - Ressurskrevende tjenester
 - Spesialundervisning
 - Høy rente
 - Pris- og lønnsvekst
 - Pensjonskostnader
 - Med mere
- **Regjeringen og KS** - dialogmøte 11.10. Statsminister og kommunalminister lover **mere penger** i ny-salderingen
- Mange kommuner arbeider med forslag om **betydelige utgiftsreduksjoner og utsettelse/nedprioritering av investeringer**
- Tjenesteområdene **helse/mestring og barn/unge vokser** vesentlig

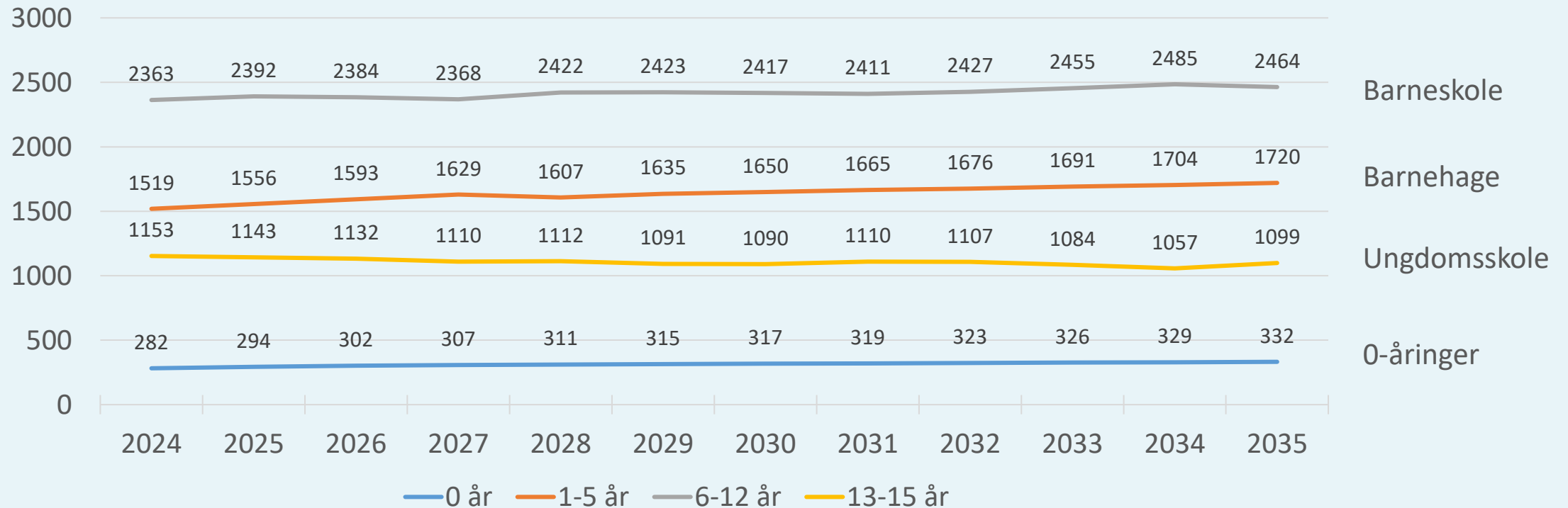
Sentrale samfunnsendringer

- > Demografi
- > Tilgang på kvalifisert arbeidskraft
- > En urolig verden
 - > Klimakonsekvenser
 - > Geopolitisk ustabilitet
 - > Fellesskap som slår sprekker?
- > Ungt utenforskap
- > Teknologisk utvikling

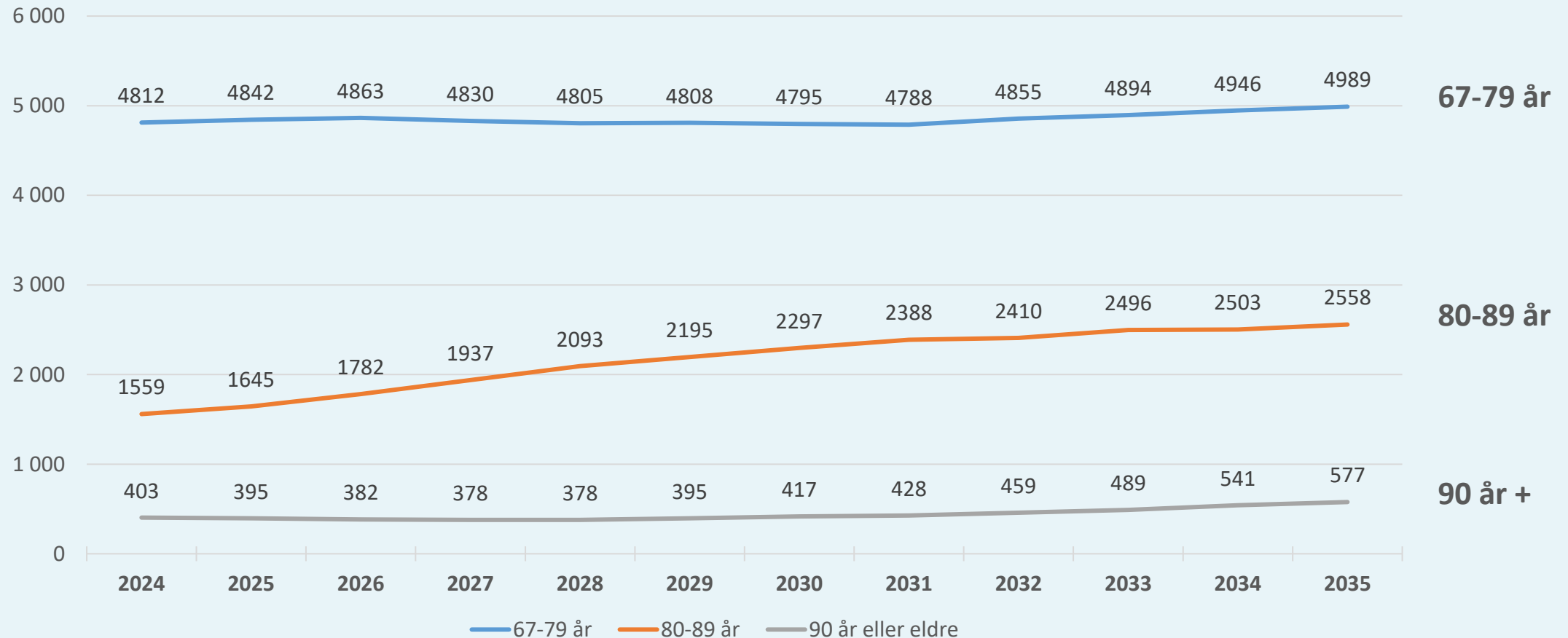
Demografisk utvikling aldersgruppen 0-15 år: ca. 9% vekst kommende tiårsperiode (iflg SSB)

Framskrevet befolkning, yngste aldersgrupper (SSBs hovedalternativ, MMMM)

Demografisk utvikling aldersgruppen 80+: ca. 60% vekst kommende tiårsperiode (iflg SSB)

Framskrevet befolkningstall, eldste aldersgrupper (SSBs hovedalternativ, MMMM)

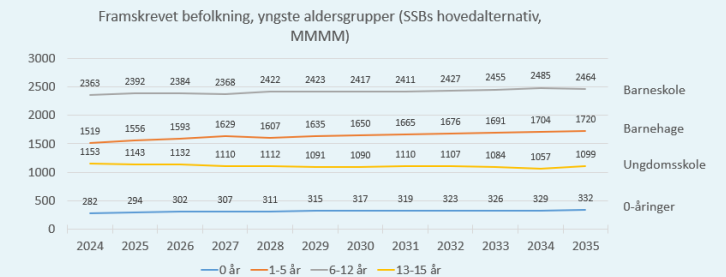

«Det grå skiftet»

- endringen (nesten) alle norske kommuner må rigge seg for

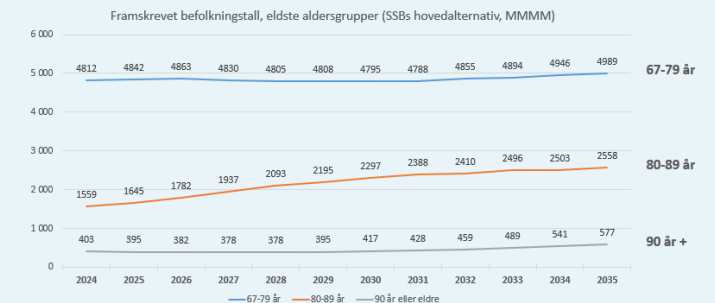
- > Hamar spås å få **vekst** i «**begge ender av aldersskalaen**»
- > Den demografiske veksten i yngste segmenter krever tilpasning av **behovet for barnehageplasser**
- > Innenfor **skole** har Hamar kommune i all hovedsak den **kapasiteten som trengs**
- > **Realiteten i de fleste kommuner** er (til dels markant) nedgang i barn/unge kombinert med sterk vekst i aldersgruppen 80 år og eldre

Demografisk utvikling aldersgruppen 0-15 år: ca, **9% vekst kommende tiårsperiode** (iflg SSB)

Hamar kommune

Demografisk utvikling aldersgruppen 80+: ca, **60% vekst kommende tiårsperiode** (iflg SSB)

Hamar kommune

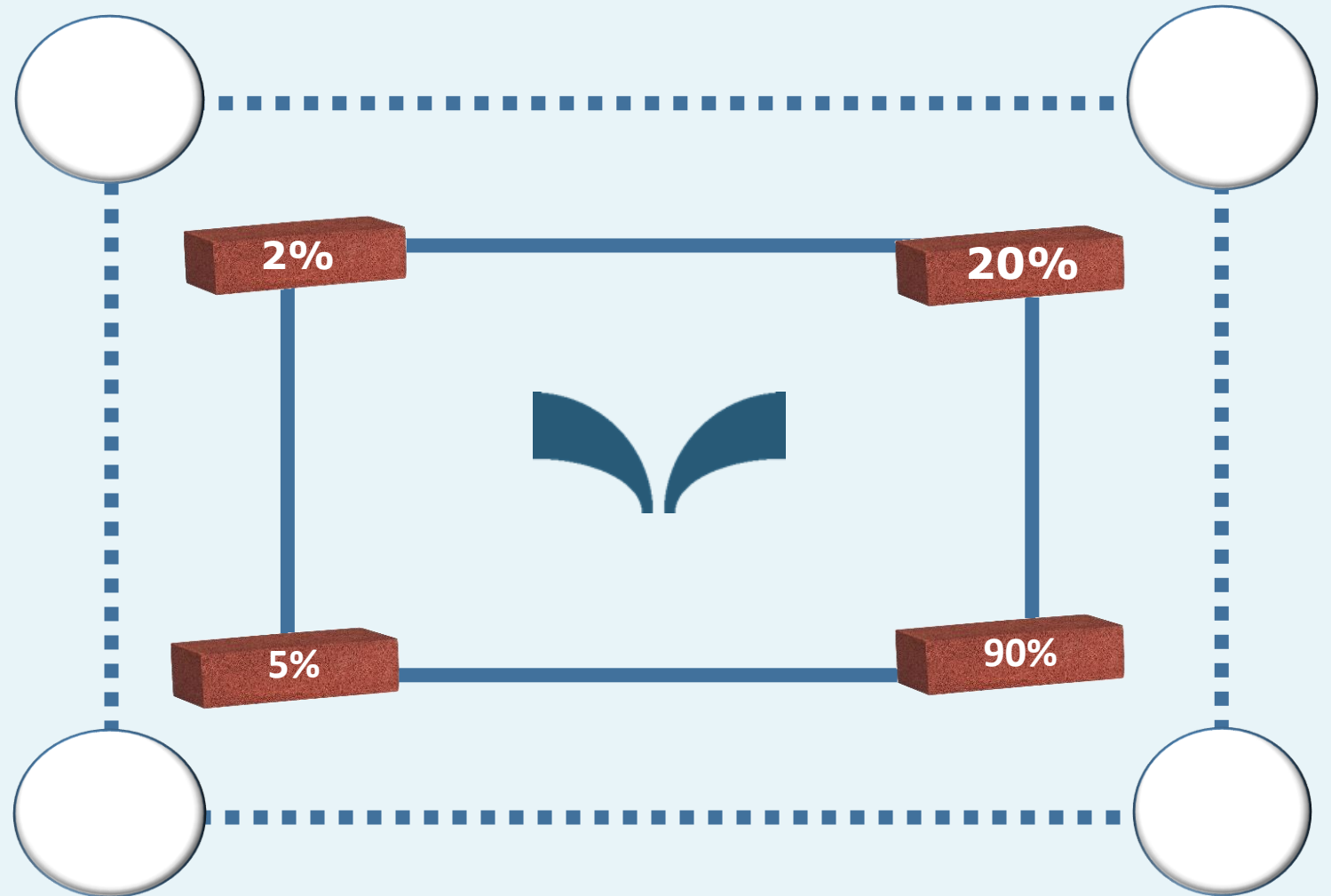
Hamar kommunes finansielle måltall

1. Netto driftsresultat på **2 %**

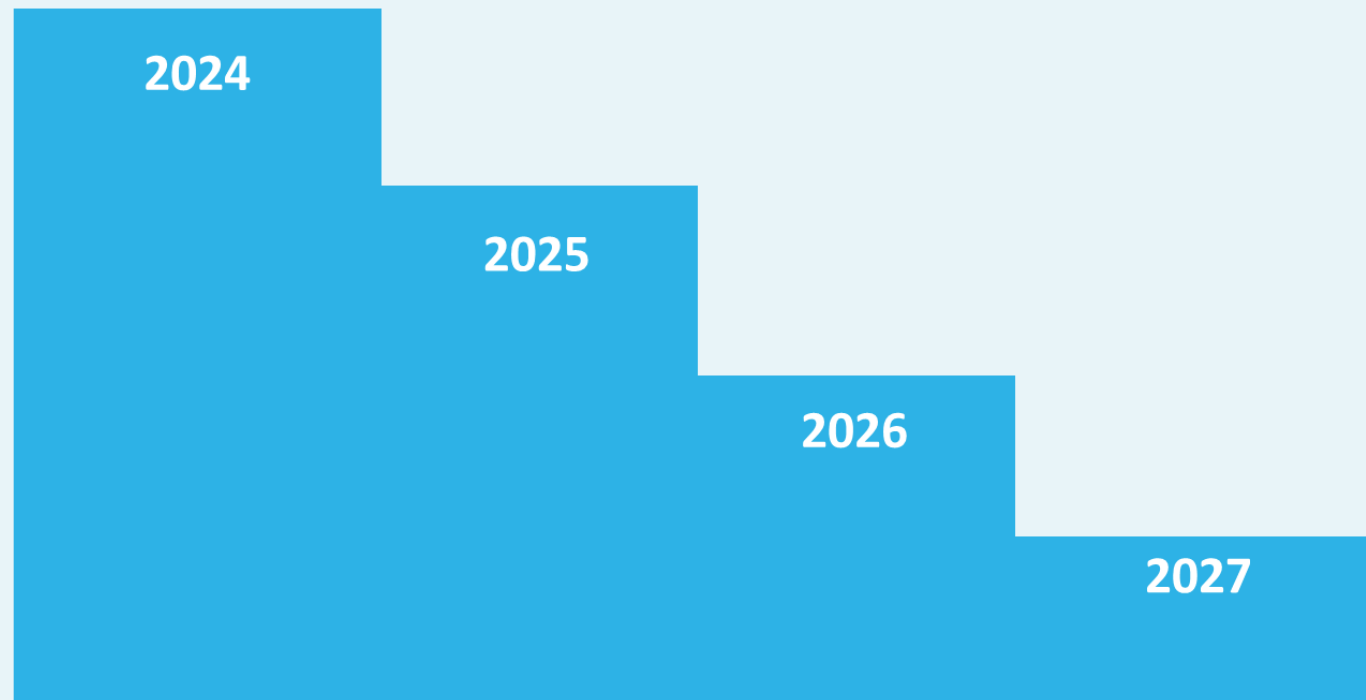
2. Egenkapitalandel for investeringer på **20 %**

3. Frie midler på disposisjonsfond tilsvarende **5 %** av driftsinntektene.

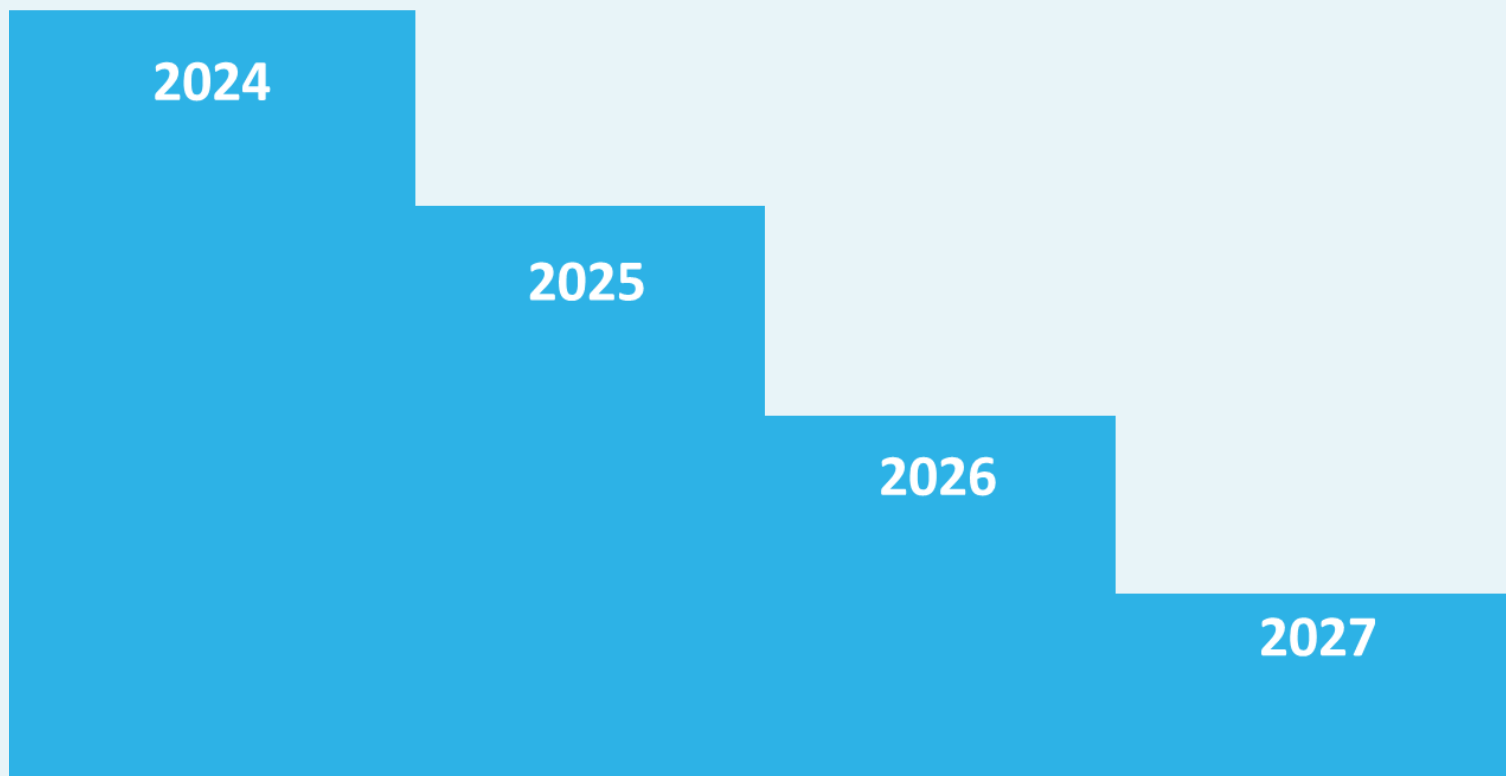
4. Netto lånegjeld **90 %** av driftsinntektene

Strategi: Hoppe....?

Strategi: ...eller ta trappa?

Premisser for budsjettforslag 2025

Drift

- > Innenfor finansielle måltall (handlingsregler)
- > Effektivisering av kommunal drift (med mål om utgifter på nivå med gjennomsnitt av KOSTRA10-kommunene og balanse inntekter/utgifter)

Økonomistyring og-rapportering gjennom året

- > Ved utvikling eller endringer som fører til vesentlige avvik fra budsjett, rapporteres dette til nærmeste leder, før rapport fra KD legges frem for formannskap/kommunestyre
- > Ved vesentlige avvik fremlegges forslag til tiltak for å lukke avviket

Karmøy
kommune

Haugesund
kommune

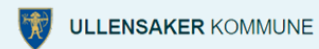
INDRE ØSTFOLD
KOMMUNE
- på lønnet

RINGERIKE
KOMMUNE

HALDEN
KOMMUNE

ULLENSAKER KOMMUNE

GJØVIK KOMMUNE

Ringsaker
kommune

MOLDE KOMMUNE

Lørenskog
kommune

Hvordan vi har bygget opp budsjett 2025

«Inngangsfarten» inn i 2025

- > Oppdatert gjeldende økonomiplan for 2024 med endringer 1. og 2. tertial (merforbruk)

Rammesak juni 2024: 44 mill.kr reduksjon

- > Premiss 2025: 44 mill.kr i reduserte utgifter på kommunalområdene

Endrede forutsetninger for kommunalområdenes drift: 74 mill.kr opp

- > Demografi, statlige føringer, tidligere vedtak m.m.

Integreringstilskudd til fordeling på kommunalområdene: 83 mill.kr opp

- > Forutsetning: Bosetting av 75 nye flyktninger i 2025
- > Andel av integreringstilskudd år 1 til 5 til fordeling for kostnadsdekning på kommunalområdene

Tilpasninger til Forslag til statsbudsjett 2025 og KS-modellen

- > Ressurskrevende tjenester - inntektsreduksjon
- > Men KS-modellen tilsier at Hamar kommer ut i tråd med forslag til statsbudsjett.
- > Budsjettforslaget bygger på KS-modellen

Kommunalområdene driftsrammer 2025

	Oppr. budsjett 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027	Økonomiplan 2028
Politisk ledelse	9 775 316	11 550 783	9 800 783	11 575 783	9 800 783
Kommunestaben	102 969 643	108 217 410	108 217 411	108 217 411	108 217 411
Opplæring og oppvekst	987 927 694	1 031 880 503	954 780 503	946 680 503	946 680 503
Kultur og frivillighet	68 026 488	52 287 032	50 887 032	50 887 032	50 887 032
Helse og mestring	922 653 612	951 605 051	939 494 051	938 494 051	938 494 051
Miljø og samfunn	85 294 469	152 718 168	153 776 529	153 732 529	155 082 529

Nøkkeltall og finansielle måltall (1): Sentrale inntekter

	Regnskap 2023	Oppr. budsjett 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027	Økonomiplan 2028
Rammetilskudd	-990 695 638	-1 033 300 000	-1 112 373 000	-1 099 535 000	-1 099 535 000	-1 099 535 000
Inntekts- og formuesskatt	-1 115 440 239	-1 203 375 000	-1 288 394 000	-1 322 357 000	-1 322 357 000	-1 322 357 000
Eiendomsskatt	-178 054 928	-187 400 000	-185 000 000	-185 000 000	-185 000 000	-185 000 000
Andre skatteinntekter	-231 987	0	0	0	0	0
Andre overføringer og tilskudd fra staten*	-164 900 879	-168 735 412	-164 462 685	-41 462 685	-40 462 685	-39 462 685
Overføringer og tilskudd fra andre	-576 144 732	-509 199 965	-409 678 273	-409 678 273	-409 678 273	-409 678 273
Brukerbetalinger	-115 540 683	-112 620 068	-97 212 288	-97 212 288	-97 212 288	-97 212 288
Salgs- og leieinntekter	-552 757 973	-529 662 412	-477 163 321	-477 163 321	-477 163 321	-477 163 321
Sum driftsinntekter	-3 693 767 059	-3 744 292 857	-3 734 283 567	-3 632 408 567	-3 631 408 567	-3 630 408 567

* Merknad: Gjelder integreringstilskudd. For årene 2026-28 er integreringstilskudd ikke tatt med.

Nøkkeltall og finansielle måltall (2): Sentrale utgifter

	Regnskap 2023	Oppr. budsjett 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027	Økonomiplan 2028
Lønnsutgifter	1 829 022 391	1 913 300 013	1 828 828 963	1 815 930 837	1 815 930 837	1 815 930 837
Sosiale utgifter	498 051 566	530 035 876	552 794 328	553 145 814	553 145 814	553 145 814
Kjøp av varer og tjenester	1 059 433 179	948 571 901	1 039 189 457	960 433 458	953 064 458	952 639 458
Overføringer og tilskudd til andre	251 375 943	204 673 452	161 314 685	167 314 685	158 464 685	158 464 685
Avskrivninger	194 954 622	210 000 000	220 000 000	230 000 000	240 000 000	250 000 000
Sum driftsutgifter	3 832 837 701	3 806 581 242	3 802 127 433	3 726 824 794	3 720 605 794	3 730 180 794
Brutto driftsresultat*	139 070 642	62 288 385	67 843 866	94 416 227	89 197 227	99 772 227

*Merknad:

Positive tall er lik negativt resultat, dvs et brutto driftsresultat på ca 68 mill.kr betyr at Hamar kommune bruker 68 mill.kr mer enn inntekter (før finans)

Nøkkeltall og finansielle måltall (3): Netto driftsresultat

	Regnskap 2023	Oppr. budsjett 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027	Økonomiplan 2028
Renteinntekter	-108 434 546	-84 850 000	-106 320 000	-95 320 000	-85 320 000	-85 320 000
Utbytte	-255 609 280	-121 885 000	-137 300 000	-137 300 000	-137 300 000	-137 300 000
Gevinst og tap på finansielle omløpsmidler	-7 668 018	0	0	0	0	0
Renteutgifter	149 492 517	183 001 039	206 784 000	210 000 278	215 000 278	240 000 278
Avdrag på lån	113 391 147	128 000 000	134 000 000	153 000 000	161 000 000	171 000 000
Netto finansutgifter	-108 828 181	104 266 039	97 164 000	130 380 278	153 380 278	188 380 278
Motpost avskrivninger	-194 954 622	-210 000 000	-220 000 000	-230 000 000	-240 000 000	-250 000 000
Netto driftsresultat*	-164 712 161	-43 445 576	-54 992 134	-5 203 495	2 577 505	38 152 505

Merknad:

Minustall i nederste linje, betyr positivt resultat. Det vil si at Hamar kommune har høyere inntekter enn utgifter etter at finansielle inntekter og utgifter er tatt med

Samlet gjeld og rentebærende gjeld

Investeringer i 2024 er finansiert gjennom tidligere års låneopptak

Låneformål	Pr 01.01.2024	Pr 01.01.2025
Samlet Gjeld	4 039 000 000	4 251 000 000
Lån brukt til formål med rentedekning:		
- Utlån / Startlån	1 091 000 000	1 305 500 000
- Lån til vann, avløp renovasjon	526 000 000	618 000 000
- Lån med rentekompensasjon	75 000 000	66 000 000
- Lån til omsorgsboliger	53 000 000	51 000 000
- Lån til utbyggingsformål - skal refunderes av utbygger	296 000 000	296 000 000
Rentebærende gjeld	1 998 000 000	1 914 500 000

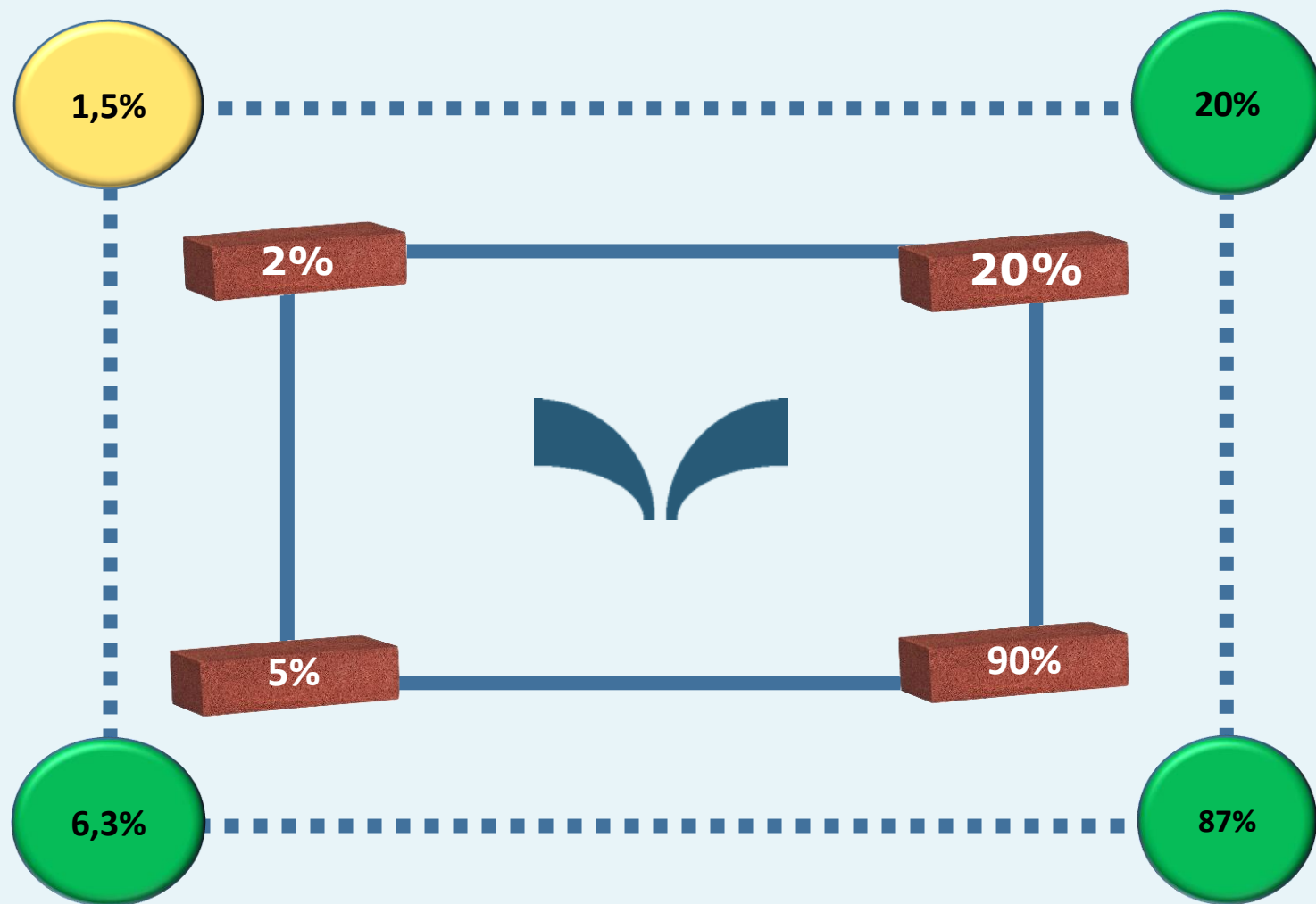
Finansielle måltall: Budsjettforslag 2025

1. Netto driftsresultat på **2 %**

2. Egenkapitalandel for investeringer på **20 %**

3. Frie midler på disposisjonsfond tilsvarende **5 %** av driftsinntektene.

4. Netto lånegjeld **90 %** av driftsinntektene

1,5%

20%

2%

20%

5%

90%

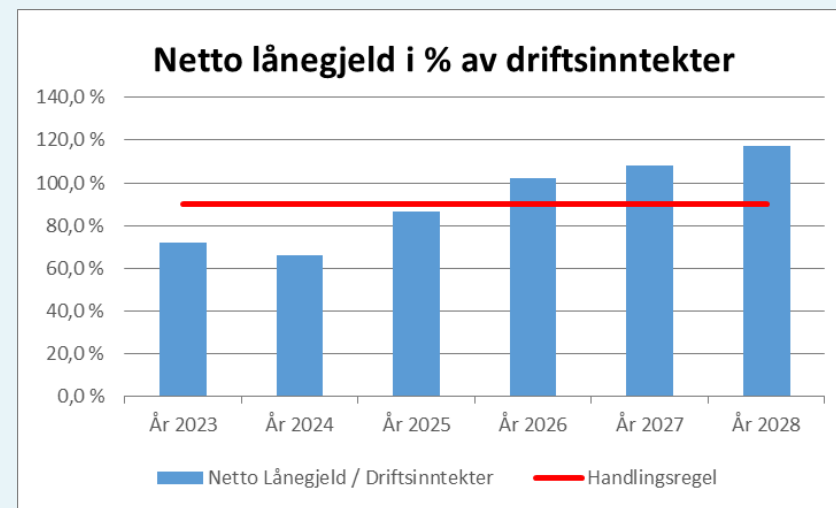
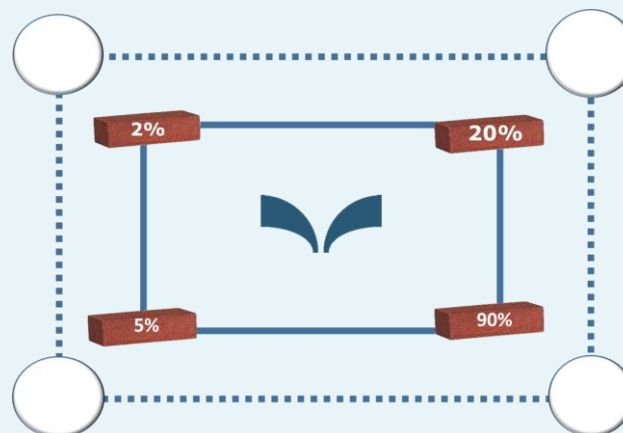
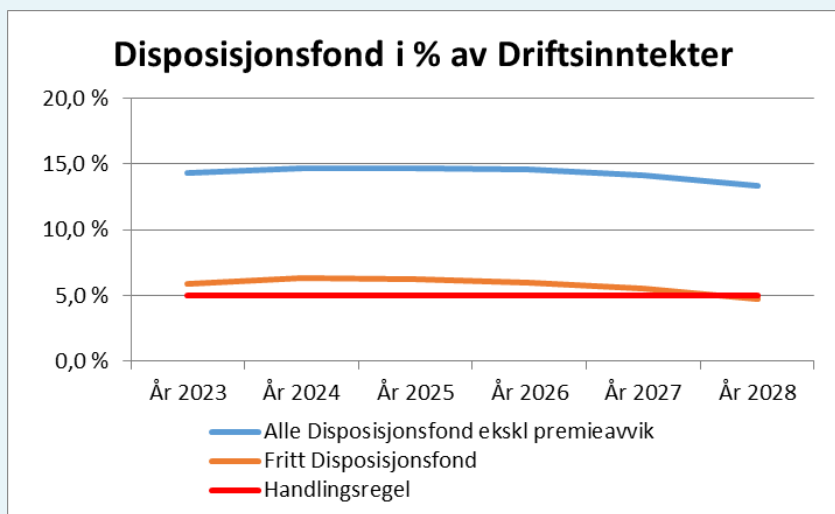
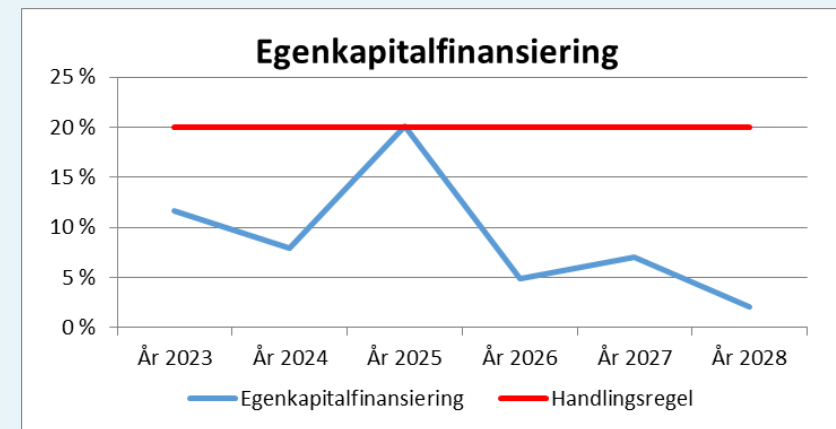
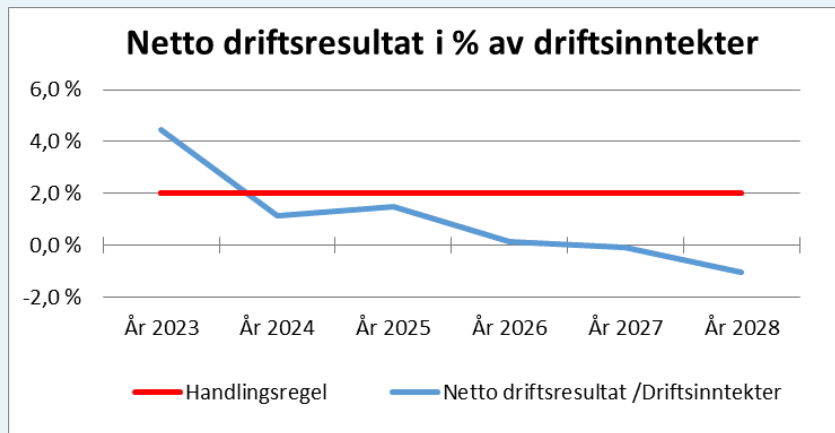
6,3%

87%

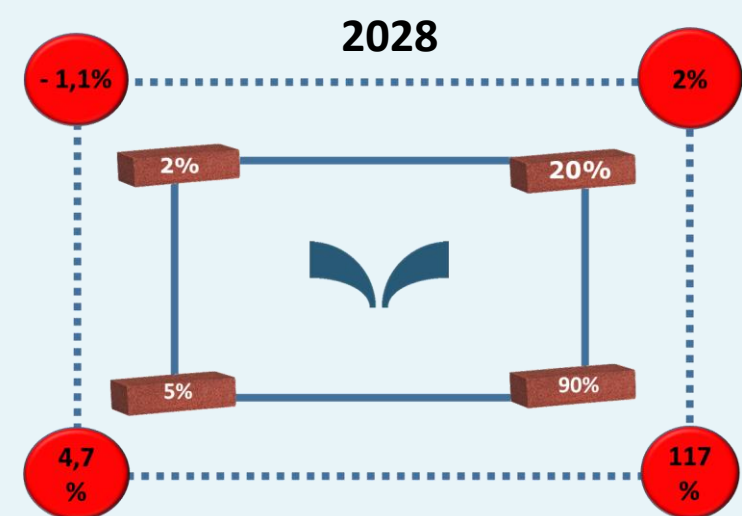
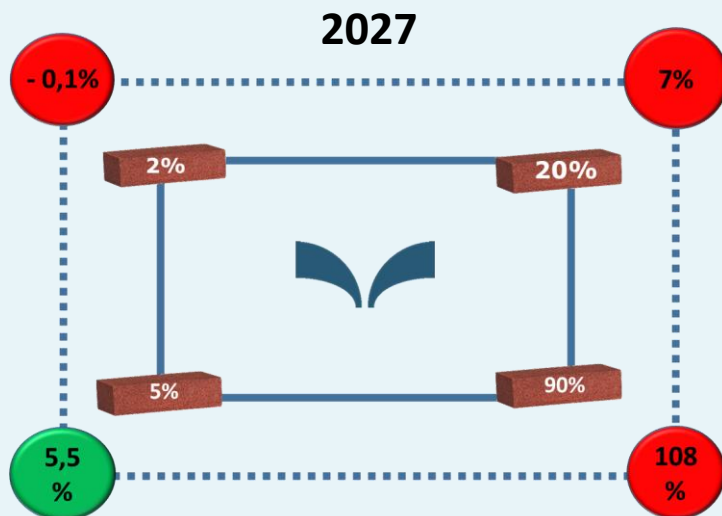
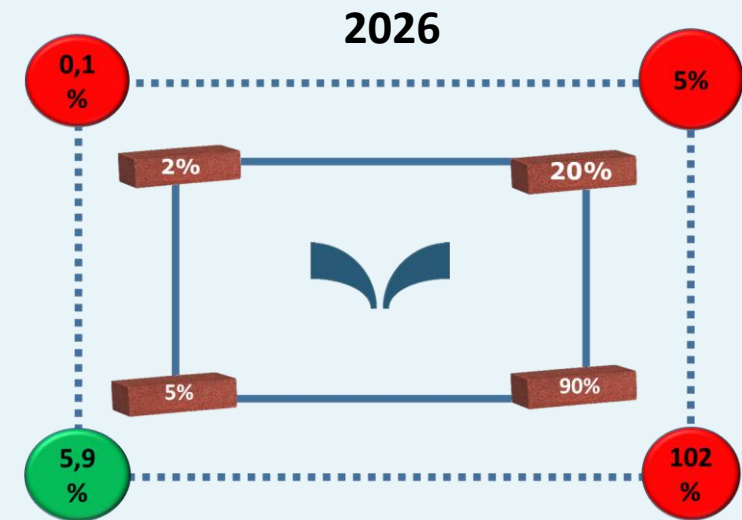
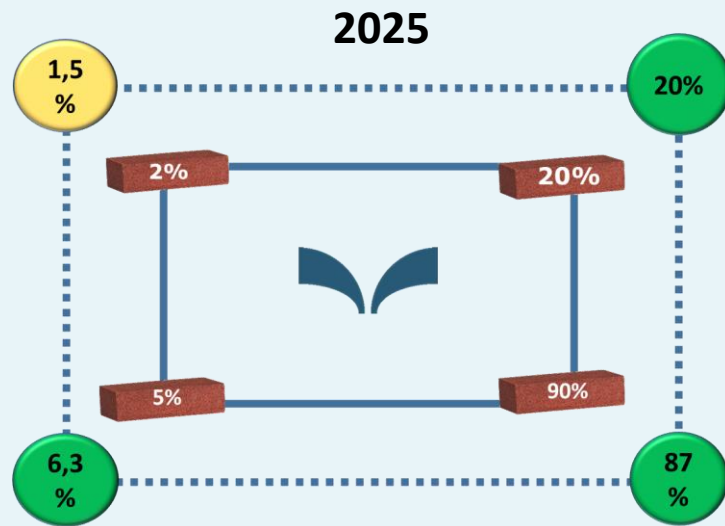

Utvikling nøkkeltall 2023-2028

- før rammereduksjon i årene 2026-28

Årlig utvikling vist som «hjørnesteinsmodellen»

Innhold

- > Økonomisk status og rammebetingelser
- > Sentrale samfunnsendringer
- > Oppbygging av budsjettforslaget
- > Nøkkeltall budsjettforslag 2025

- > Satsing på barn og unge
- > Helse og mestring mot 2040
- > Bærekraftig byutvikling
- > Kultur, idrett og frivillighet
- > Organisasjon og foretak

- > Klimabudsjett
- > Investeringsstrategi
- > Priser/gebyrer

- > Forslag til vedtak
- > Videre prosess

Satsing på barn og unge (1)

Barnehage – alle får plass

- > **Nye Ridabu barnehage** gir 90 nye plasser
- > **Økning 2024-25:** 150 plasser
- > Alle barn i Hamar får **tilbud om barnehageplass**
- > **Åpen barnehage** videreføres

Satsing på barn og unge (2)

Grunnskole – starter skoleutbyggingen

Nye Greveløkka skole («Ankerskogen Park»)

> byggestart 2025

«**Prestrud Park**» (Prestrud skole, utearealer, Prestrudhallen, hente/bringe-sone, kunstgressbane)

> Oppstart 2025

Fokusområder 2025:

- > Styrket leseopplæring
- > Praktisk orientert opplæring
- > Fysisk aktivitet
- > SFO-tilbud: Ny forskrift og gratistilbud til flere

Illustrasjon: asas arkitektur

Overordnet tidsplan foreslås justert

Anbefaling

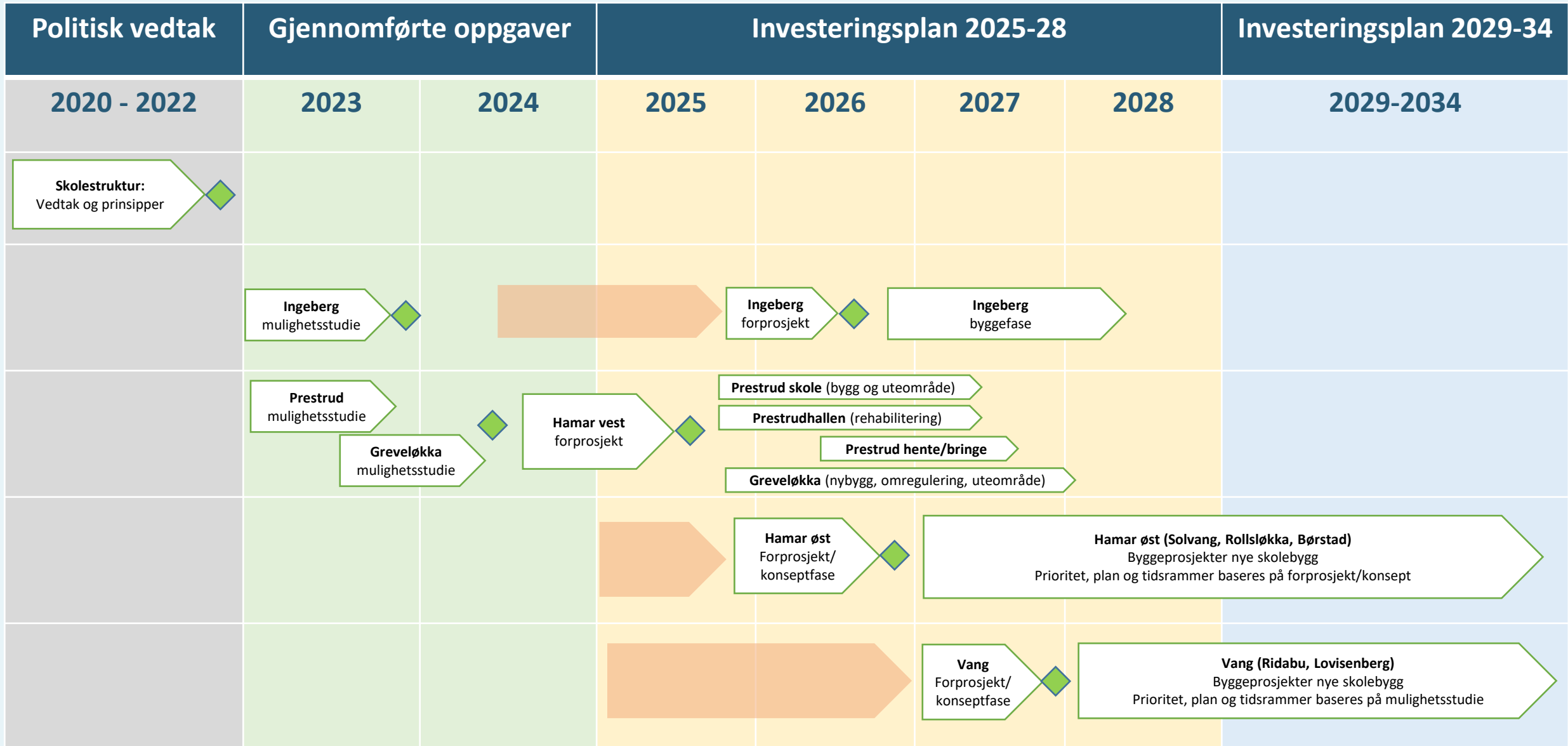
- > Prosjektene på Hamar vest er **omfattende både mht kostnad, kompleksitet og kvalitetssikring**
- > **Nye prosesser** foreslås derfor startet etter at Greveløkka og Prestrud går over i byggefaser
- > Med nåværende tidsplan er dette realistisk **neste høst (2025)**

Dette innebærer

- > Konseptfase **Hamar øst** og videre prosess **Ingeberg skole** igangsettes høst 2025.
- > Konseptfase **Vang** planlegges igangsatt 2027.

Overordna tidsplan skolestruktur

(justert oktober 2024)

Satsing på barn og unge (3)

Ungdom – forebygge rus og kriminalitet

- > Oversikt over tjenester og tiltak viser et **omfattende kommunalt tjenestetilbud** til ungdom
- > **Evaluering** av ungdomssatsing 2024
- > Oppdrag 2025:
Samordne tiltak for å etablere **en god og tverrfaglig tjeneste** i samarbeid med politiet, ungdommen selv og aktuelle kompetansemiljøer (utfører: Utvalg for Miljø og oppvekst, eventuelt Kommunedirektøren)
- > Ambisjon 2025:
Økt samhandling mellom alle aktører og tjenester rettet mot barn og unge

Bosetting og integrering – fra kvantitet til kvalitet

- > Koordineringsansvar for **kommunens bosettings- og integreringsarbeid** er lagt til NAV
- > **Merkostnader** til bosetting av flyktninger på 83 mill. kr i 2025 er tilført kommunalområdene. Finansiering: Integreringstilskudd
- > Forslag om **75 nye flyktninger i 2025** for å muliggjøre bedre resultater gjennom å få flere i arbeid og bli økonomisk selvhjulpne
- > **Arbeidsprosesser** er kartlagt. Utfordringen nå er å styrke samarbeidet og bedre måloppnåelsen
- > Regjeringen har varslet tiltak for å redusere antall asylsøkere. Alle kommuner må planlegge for en **betydelig inntektsreduksjon neste to år** som følge av færre flyktninger

Helse og mestring mot 2040

- > Ca. **500 flere over 80 år** neste fire år og **vekst i ressurskrevende tjenester til aldersgruppene 0-67 år**
 - > Utvide hjemmetjenestene
 - > Egenmestring og tjenesteinnovasjon
 - > Kartlegge teknisk tilstand sykehjem og omsorgsboliger som grunnlag for påfølgende funksjonsvurdering (ressurseffektiv drift og dimensjonering av tjenester)
- > **Ressurskrevende tjenester:** Endring i finansiering fra staten og gjennomgang av kostnadene i Hamar
- > **Helsehus** – valg av konsept av nye samarbeidsformer til beste for pasientene
- > Tilskudd til etablerte **frivillige tilbud** videreføres
- > Utfordring: Balansere **dimensjoneringen** av tjenestene med faktiske budsjettammer

Nok og god mat på sykehjem og til hjemmeboende!

Nytt produksjonskjøkken på Prestrudsenteret bygges i 2025

Flere trenger tilpassede boliger: Alle skal bo trygt og godt

> Flere **omsorgsboliger**

- > Eldre
- > Funksjonshemmede
- > Særskilte behov

> **Skjermede boliger** til flere

- > Ingen skal være bostedsløse

> **Startlån** – fra leie til eie:

- > Låneramme – 300 mill. kr
- > Ønsker deltagelse i forsøk med startlån til flere

> **Kommunale utleieboliger:**

- > Økt innsats for å sikre gode kommunale utleieboliger gjennom aktivt kjøp og salg
- > Kostnadsdekkende husleie for å sikre nødvendige midler til vedlikehold

Bærekraftig byutvikling

- > Infrastruktur som grunnlag for bydelsutvikling på **Ridabu og Ingeberg** fullføres i 2025
- > **Mjøsfrenten** – 150 mill. kr i 2025 og 2026
- > **Østre Torg** – avsettes ca. 50 mill. kr til nødvendig oppgradering
- > **Strandsona** – forhandlinger om utbyggingsavtale pågår
- > **Verdibevarende vedlikehold** – 150 mill. kr pr år
- > **Organisatoriske endringer og overføringer** implementeres (byggdrift helse, renhold, drift Hamar Olympiske Anlegg)

Kultur, idrett og frivillighet

- > **Anno** – regionalt formidlingscenter bygges
- > **Kulturtilbud**
 - > Konserter, arrangementer, opplevelser, kunst i by-rommet, bibliotek, kulturskole, tilskudd til, og samarbeid med, idrett og frivillige lag og foreninger
 - > Hamars høye **ambisjonsnivå videreføres**

Ankerskogen svømmehall - et krevende prosjekt

Økte rehabiliteringskostnader

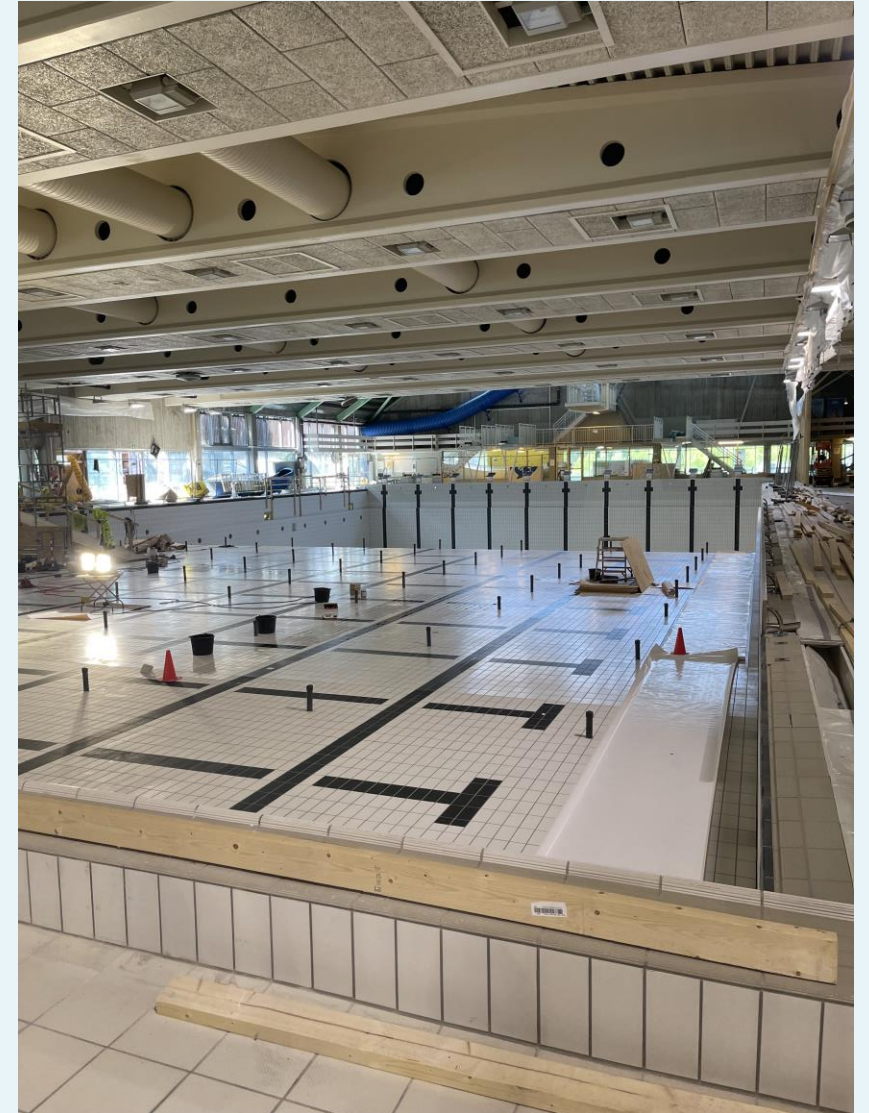
- > Fra 102 til omlag 120 mill. kr
 - > Etter anbudsrunde for fase 2
 - > Vannrutsjebane

Rehabiliteringen vil **strekke seg ut i 2026**

- > Fase 1 forsinket
- > Fase 2 starter senere enn planlagt
- > Krevende og kompleks rehabilitering

Krevende for driftsorganisasjonen

- > Kommunedirektøren foreslår å tilføre driftsstøtte for hele rehabiliteringsfasen

Vikingskipet

Hamar kommune søkte staten om 12 mill. kr i årlig **driftsstøtte**

> Tildelt 6 mill.kr for 2025. Støtte fra 2026 er usikker

Nasjonalanleggsavtale

- > Det foreligger en midlertidig nasjonalanleggsavtale som varer frem til juni 2025.
- > Regjeringen foreslår Vikingskipet som framtidig nasjonalanlegg. Saken ferdigstilles i 2025/2026

Betydelige investeringsbehov ved fortsatt nasjonalanlegg

- > Samlet tilstandsvurdering og tiltaksplan utarbeides
- > Vurderes mot vilkårene i ny nasjonalanleggsavtale

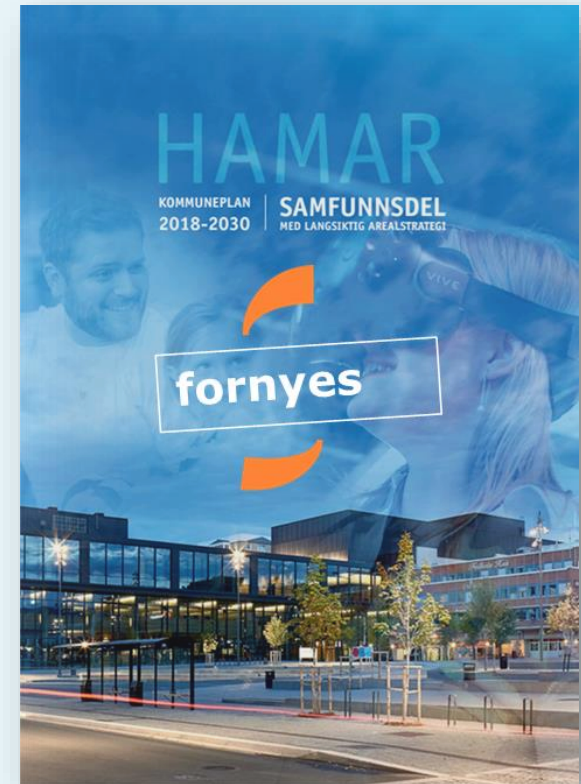
Organisasjon og foretak

- > Fokus på virksomhets- og økonomistyring
- > Digitalisering
- > Ny sak/arkiv-løsning
- > Stortingsvalg 2025

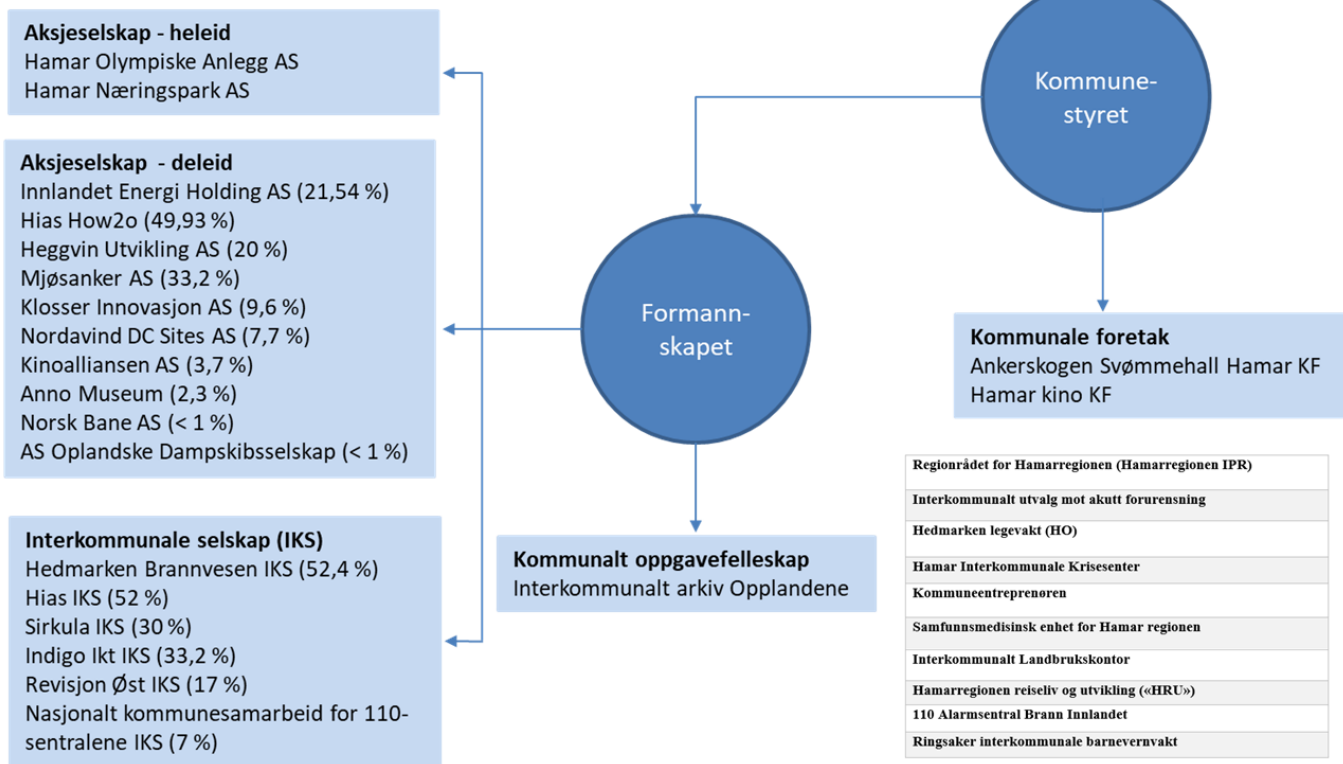
Ny kommuneplan – fokus i 2025

- > Gjeldende kommuneplan er utarbeidet i **2017**
 - > Et **viktig styringsdokument**
 - > **Verden har forandret seg** mye siden da
- > **Planstrategi og planprogram** vedtatt
- > Ny kommuneplan (samfunnsdel) skal utarbeides i **2025**
- > **Deltagelse og involvering fra Hamarsamfunnet**

Kommunens selskap, foretak og samarbeid

Oversikt over Hamar kommunes eierinteresser i selskaper og foretak pr. 15.10.2024

> Ny **eiermelding** i 2025

> **Økonomisk eierstyring** – behov for harmonisering med øvrige eierkommuner

> **Likebehandling** med kommunale tjenester (effektivisering drift)

> Flere **konkrete oppgaver og problemstillinger**, blant annet brannvesenet, ny legevakt m.m.

Innhold

- > Økonomisk status og rammebetingelser
- > Sentrale samfunnsendringer
- > Oppbygging av budsjettforslaget
- > Nøkkeltall budsjettforslag 2025

- > Satsing på barn og unge
- > Helse og mestring mot 2040
- > Bærekraftig byutvikling
- > Kultur, idrett og frivillighet
- > Organisasjon og foretak

- > Klimabudsjett
- > Investeringsstrategi
- > Priser/gebyrer

- > Forslag til vedtak
- > Videre prosess

Hamar kommunes klimabudsjett

- > Peker på mulighetene som ligger i prosess med ny kommuneplan
 - > Arealnøytralitet, planvask, kartlegging av karbonrike arealer
 - > Utredning av hvilke grep som må tas nå for å være et lavutslippssamfunn i 2050
- > Ombruk
- > Fossilfrie byggeplasser
- > Heggvin-prosjekt i samarbeid med Sirkula (utnyttelse av deponigass)

I 2025 foreslås å investere for ca. 700 mill.kr

De sentrale investeringene gjennom året:

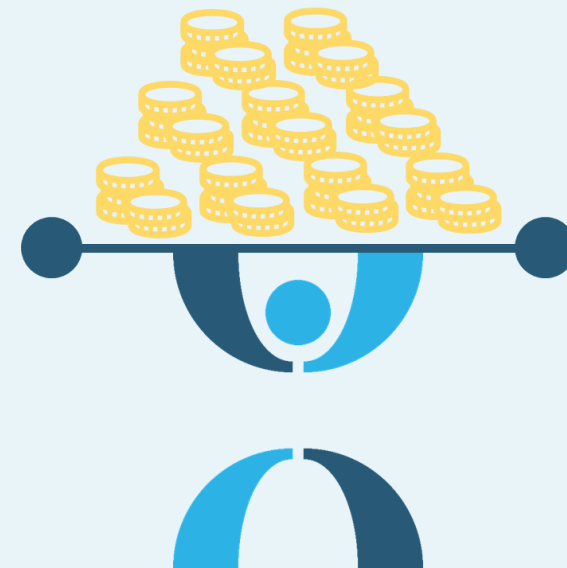
- Ridabu barnehage
- Greveløkka skole (*Ankerskogen Park*)
- Prestrud skole (*Prestrud Park*)
- Ridabu og Ingeberg infrastruktur
- Mjøsfronten
- Østre Torg
- Verdibevarende vedlikehold
- Produksjonskjøkken
- Omsorgsboliger
- Ankerskogen Svømmehall

Behov for en investeringsstrategi på kort og lang sikt

- > **Behov og ambisjoner overstiger økonomisk bæreevne** i perioden 2025-2028
- > **Behovene fra om lag 2029** er pr i dag ikke kjent, men antas å være svært **omfattende**
- > Store investeringer innenfor følgende områder kommer **samtidig**
 - > Barn og unge (skoler og barnehager)
 - > Helse og mestring (sykehjem og omsorgsboliger)
 - > Bærekraftig byutvikling (Mjøsfronten, Strandsona m.m)

Strategiske valg: Prioritere, definere rekkefølge og fastsette kostnadsrammer

Portefølje 2025 - 2028

Portefølje 2029 - 2034

«Mot 2040»

Vedtatt

Planlagt

Sannsynlig

Sannsynlig

Barn og unge

- Ridabu barnehage
- Greveløkka skole
- Prestrud skole

+625 mill

- Hamar Øst
- Ingeberg
- Vang
- Ny barnehage («post-Hempa»)

Byutvikling

- Ridabu infrastruktur
- Ingeberg infrastruktur
- Mjøsfronten

+235 mill

- Strandsona/Espern/SciencePark
- Østre Torg
- Stafsberg

Verdibevarende vedlikehold

- Eiendommer
- VA
- Brannvern
- Vei, gate, park
- Maskiner

150 mill

150 mill

150 mill

150 mill

150 mill

150 mill

150 mill

150 mill

150 mill

150 mill

Helse/mestring/sosial

- Produksjonskjøkken
- Sosial boligportefølje

50 mill

«selv-kost»?

- Helsehus
- Sosial boligportefølje
- Tilstandsrapport omsorgsbygg

= legger til grunn betydelige investeringsbehov, men omfang pr i dag ukjent

+ Idrett og kultur

- Ankerskogen
- Kunstgress Storhamar

110 mill

- Vikingskipet
- Kulturhuset
- Kunstgress Børstad

Klima, flom, beredskap, sikkerhet

= sannsynlig med kommende investeringsbehov, men omfang pr i dag ukjent

+ det vi ikke ser og vet i dag

= vet pr i dag ikke hvilke større behov som kan dukke opp (ref. f.eks Ankerskogen)

Priser og gebyrer

Vann og avløp (VA)

- > Redusert mva-sats fra 25% til 15% fra 1.mai 2025 i forslag til statsbudsjett, er innarbeidet.
- > Gir en familie med gjennomsnittlig forbruk ca 1.000 kr i lavere gebyrer

Generelt

- > Prisjustering av alle gebyrer med minimum KPI

Politisk styringssignal

- > Nøkternhet og begrenset kostnadsvekst er videreformidlet til de interkommunale selskapene

<i>Kommunale avgifter for en gjennomsnittsfamilie (eksempelberegning)</i>	2024	2025	Endring år	Endring mnd.	Endring i %
Vann- og avløp - 150 m3 forbruk	17 240	17 600	360	30	2,09 %
Renovasjon - middels restavfallsbehold	3 841	3 931	90	8	2,34 %
Feiing og tilsyn hvert 4 år	556	586	30	3	5,40 %
Sum. Kommunale avgifter inkl. mva	21 637	22 117	480	40	2,22 %

Innhold

- > Økonomisk status og rammebetingelser
- > Sentrale samfunnsendringer
- > Oppbygging av budsjettforslaget
- > Nøkkeltall budsjettforslag 2025

- > Satsing på barn og unge
- > Helse og mestring mot 2040
- > Bærekraftig byutvikling
- > Kultur, idrett og frivillighet
- > Organisasjon og foretak

- > Klimabudsjett
- > Investeringsstrategi
- > Priser/gebyrer

- > Forslag til vedtak
- > Videre prosess

Forslag til vedtak (utvalgte tema)

4.

a) Det tas opp 300 mill. kr til videreutlån av **startlån** fra Husbanken i 2025. Ordningen med «Hamarlånet» videreføres i tråd med vedtak i Handlings- og økonomiplan 2024

b) Hamar kommune ønsker å delta i forsøk med utvidet bruk av startlån.

Kommunedirektøren gis fullmakt til å utarbeide søknad til Husbanken om deltakelse i forsøket samt utvidet låneramme for startlån med 100 mill. kr i HØP 2025-2028 til forsøket.

c) Kommunedirektøren bes fremme egen sak om bruk av **kostnadsdekkende husleie** i Hamar.

7. Det budsjetteres med overføringer til **kommunale og interkommunale foretak** og virksomheter, samt tros- og livssynssamfunn slik det framgår av økonomiplanen (post 98 Overføringer).

10. **Kommunedirektøren gis fullmakt til:**

a) å inngå kontrakter om anskaffelser/leasing innenfor budsjettets rammer hvor anskaffelsespris er inntil 10 mill. kr.

b) å justere budsjettet for konsekvenser av lønnsoppgjør, beregnede pensjonskostnader og premieavvik, AFP utgifter, forsikringsutgifter og strømudgifter.

c) å foreta kjøp/salg av kommunale utleieboliger i tråd med investeringsbudsjettets ramme.

d) å forhandle frem avtaler om kjøp/salg av eiendom og tomter i tråd med sak 110/23 Utredning av tomteselskap og satsning på strategisk tomte- og eiendomsutvikling.

11. Formannskapet delegeres fullmakt til å inngå **kontrakter utover bevilgede rammer til investeringsprosjekter** dersom hensynet til prosjektets framdrift og tilbyders vedståelsesfrister tilsier det. Budsjettendringer fremmes for kommunestyret i påfølgende tertialrapport.

16. Hamar kommune tar imot **75 flyktninger** i 2025. Dersom IMDi anmoder Hamar kommune om å bosette flere flyktninger enn 75, behandles anmodningen i 1.tertialrapport.

17. Kommunedirektøren bes tilrettelegge for egen sak om tiltak for å **forebygge rus og kriminalitet blant ungdom** til 1.tertialrapport.

18. Kommunedirektøren bes tilrettelegge for at **Økonomiutvalget involveres i rammetilpasninger** i 2025 og forslag til rammereduksjoner i påfølgende år, samt at **Forberedende planutvalg involveres tidligere inn i plansaker**

Spørsmål til HØP

- > Spørsmål til Kommunedirektørens forslag til HØP 2025 – 2028 stilles i **Framsikt**: «*Politiske spørsmål og svar*»
- > Frist for spørsmål: **1. november, kl.12.00**
- > Frist for svar: **8. november, kl.15.00**
- > Alle spørsmål og svar blir synlige for alle i Framsikt
- > Trenger du praktisk hjelp til bruk av Framsikt, kontakt Martin Wilisoo eller Alexander Hagen Gubberud på:
 - > Martin.Wilisoo@hamar.kommune.no
Mobil: 413 28 732
 - > Alexander.Hagen.Gubberud@hamar.kommune.no
Mobil: 412 96 030

Videre behandling

- > 16.10: KD presenterer forslag til HØP 2025-2028
- > 16.10: Formannskapet sender forslaget til HØP på høring
- > Fra 16.10: Rådene tilbys orienteringer

- > 23.10, kl.18.00: Åpent høringsmøte
- > 01.11: Høring avsluttes

- > 01.11, kl. 12.00: Frist for innsending spørsmål til adm.
- > 08.11, kl. 15.00: Svar sendes ut senest fra adm.

- > 11.11: Gruppemøter i partiene
- > 12.11: Endringsforslag fra partier deles (frist)
- > 12.11, kl.08.00: Frist for innsendelse teknisk kvalitetssikring av endringsforslag til adm.
- > 13.11: Formannskapet innstiller
- > 27.11: Kommunestyret – vedtak

Her finner du HØP 2025 – 2028 i Framsikt

Handlings- og økonomiplan 2025-2028

Hamar kommune

Kommunedirektørens forslag

<https://pub.framsikt.net/2025/hamar/bm-2025-hop2025-2028>

Hamar kommune